

לפרשת בהעלותך – תשע"ו

מנהיגות כעול

השופטת יסכה רוטנברג

בני ישראל מתחילים במסעם במדבר ועימו באות התלונות. אחת התלונות הראשונות היא בקשת העם לאכול בשר. בקשה זו רעה בעיני אלוקים ובעיני משה, ובעקבותיה פונה משה לקב"ה ושואל: "לְמַה הֲרַעַתָּ לְעַבְדְּךָ, וְלִמָּה לֹא מִצַּאתִי חֵן, בְּעֵינֶיךָ: לְשׁוֹם, אֶת-מִשָּׂא כָל-הָעָם הַזֶּה עָלַי. הֲאֵנֹכִי הָרִיתִי, אֶת כָּל-הָעָם הַזֶּה אִם-אֵנֹכִי, יְלֻדְתִּיהוּ.." (פרק יא פסוקים יא – יב). בחירת הקב"ה במשה כמנהיג אינה לרצונו של משה, לדעתו היא עושה עימו רע, ואולי היא תוצאה של אי נשיאת חן. אין ספק, מדובר בהשקפה חריגה על מעמדו של מנהיג, השקפה שהיא תוצאה של הדרך בה תופס משה את מנהיגותו. לא שררה, לא כוח, לא כבוד, עול כבד.

כדי להקל על המשא הקשה הקב"ה מורה למשה למנות 70 זקנים שיסייעו בידו בהנהגת העם, ולאחר שמשה בוחר 70 איש מזקני ישראל, הוא מביאם לאוהל מועד כדי שהקב"ה יאציל עליהם מרוחו. והנה, שני אנשים שאינם נמנים על 70 הזקנים, אלדד ומידד, מתנבאים מחנה. יהושע בן נון רץ ונזעק "אדני משה כלאם", אך תגובת משה לאירוע הפוכה. משה אינו רואה בדברים כל רע, להיפך: "וַיֹּאמֶר לוֹ מֹשֶׁה, הֲמִקְנָא אֶתְּהָ לִּי; וְמִי יִתֵּן כָּל-עַם יְהוָה, נְבִיאִים כִּי-יִתֵּן אֶת-רוּחוֹ, עָלֵיהֶם" (פרק יא פסוק כט). שוב מתגלה גישתו של משה למנהיגות, הוא אינו חושש לכבודו, אינו חרד להנהגתו, מבחינתו שלו, מי ייתן כל העם נביאים.

הפרשה מסתיימת בסיפור נוסף. מרים ואהרון מדברים סרה במשה, מרים נענשת בחומרה והופכת מצורעת כשלג. בתגובה משה צועק לה' ומבקש רחמים "אל נא רפא נא לה" (פרק יב פסוק יג). רש"י במקום עומד על קוצר התפילה, אחד מפרושיו הוא שמשה מקצר שמא יאמרו שלמען אחותו הוא מאריך בתפילה. משה אינו נוטר למרים, הוא מתפלל עליה, זו דרכו לאורך כל שנות המדבר, עת הוא שב ומבקש רחמים על העם. ואולם כשמדובר באחותו הוא מקפיד שלא להאריך בתפילה, שמא ייתפס כמי שמעדיף את אחותו.

משה מנהיג את העם מתוך תפיסת שליחות שלצידה עול כבד. הוא אינו רוצה בכבוד, הוא אינו בא מתוך מרדף אחר כוח ושררה. כל כולו מכוון למטרה אחת, להנהיג ולהושיע את העם. שליחותו של משה קשה. הוא מקבל לידי עמ של עבדים, עליו להוציא ממצרים, להנחילו תורה, להפכו לעם של אנשים חופשיים ולהביאו לארץ ישראל. לשם כך עליו להציב בפני העם דרישות רבות ואתגרים קשים. רק מי שזו גישתו להנהגה יכול להיות מנהיג אמיתי המוביל ומציב ללא חשש משימות ואתגרים קשים ולא פופולאריים. רק מנהיג הרואה במנהיגותו משא ועול יכול לשרטט בפני המונהגים נורמות ראויות שיביאו את העם לארץ המובטחת.

מכלול תכונותיו של משה מתואר על ידי קב"ה בדבריו לאהרון ומרים, בתכונה אחת ויחידה: "והאיש משה ענו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה" (פרק יב פסוק ג).